

Súd: Okresný súd Brezno
Spisová značka: 2Ps/11/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6313207379
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 01. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Zlocha
ECLI: ECLI:SK:OSBR:2014:6313207379.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Brezno, sudcom JUDr. Jozefom Zlochom, v právnej veci spôsobilosti na právne úkony Z. M., nar. XX.X.XXXX, bytom O., B. XX, v zastúpení opatrovníkom pre konanie L. P., nar. XX.X.XXXX, bytom O., X. XXX/X, na návrh navrhovateľky O. P., nar. XX.X.XXXX, bytom O., X. XXX/X, o pozbavenie Z. M. spôsobilosti na právne úkony a ustanovenie jeho opatrovníka, za účasti prokurátora Okresnej prokuratúry Brezno, takto

rozhodol:

I. Z. M., nar. XX.X.XXXX, sa o b m e d z u j e v spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je právne spôsobilý na majetkové právne úkony nad 40,-Eur týždenne, na právne úkony súvisiace s rozhodovaním o jeho liečbe a umiestnení v zariadení sociálnych služieb a na administratívne úkony.

II. Majetkové právne úkony nad 40,-Eur týždenne, právne úkony súvisiace s liečbou a umiestnením posudzovaného v zariadení sociálnych služieb ako aj administratívne úkony b u d e za obmedzeného v y k o n á v a ť opatrovníčka O. P., nar. XX.X.XXXX, ktorá je povinná súdu predkladať správy o nakladaní s majetkom obmedzeného, a to jedenkrát ročne k 31.12.

III. Trovy konania z n á š a štát, štátu sa náhrada týchto trov nepriznáva.

IV. Žiaden z účastníkov n e m á právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľka návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 22.7.2013 žiadala, aby súd Z. M. pozbavil spôsobilosti na právne úkony a zároveň žiadala, aby ju súd ustanovil za opatrovníka pozbavovanému. Svoj návrh odôvodnila tým, že je sestrou posudzovaného, pričom posudzovaný sa od roku 1994 lieči na schizofréniu, pričom kvôli tomuto ochoreniu bol viackrát hospitalizovaný. Vzhľadom na dlhodobé ochorenie a kombináciu liekov s požívaním alkoholických nápojov nie je zdravotný stav posudzovaného dobrý a sociálne fungovanie zlyháva. Posudzovaný žije v spoločnej domácnosti s bratom E., od ktorého denne žiada finančné prostriedky. Takýto stav je neudržateľný a trvá od roku 2012, od kedy spoločná matka navrhovateľky a posudzovaného ostala imobilná. Dovtedy ona posudzovaného finančne podporovala, a to aj pod hrozbou násilia z jeho strany, mala obavy z ublíženia na zdraví z dôvodu agresívneho správania sa posudzovaného. V súčasnosti posudzovaný vyžaduje finančné prostriedky od spoluzijúceho brata E., ktorý sa ho bojí a žije pod stálym psychickým a fyzickým nátlakom. Vzhľadom k uvedenému bolo na posudzovaného podané trestné oznámenie pre trestný čin lúpeže a vydierania. Trestné stíhanie bolo uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Brezno zastavené, nakoľko na podklade znaleckých posudkov bolo zistené, že ovládacia schopnosť posudzovaného bola vymiznutá a jeho rozpoznávací schopnosť bola výrazne znížená. Uznesením Okresného súdu Brezno, č.k. 4Nt/4/2013, bola posudzovanému nariadená psychiatrická liečba ústavnou formou, ktorú v čase podania návrhu vykonáva v Psychiatrickej nemocnici v Kremnici. Navrhovateľka vyslovila, že psychický stav

posudzovaného je trvalý, liečbou sa dá len čiastočne zmierniť a východiskom by bolo umiestnenie posudzovaného do špecializovaného zariadenia. Má za to, že posudzovaný nie je spôsobilý starať sa o seba a robiť právne úkony. Navrhovateľka k návrhu pripojila lekársku správu, podľa ktorej posudzovaný je v ambulantnej psychiatrickej starostlivosti od roku 1994 pre reziduálnu schizofréniu; ošetrojúca psychiatricka odporučila zväžiť obmedzenie spôsobilosti na právne úkony.

Okresný súd Brezno svojim uznesením, č.k. 2Ps/11/2013-21 zo dňa 3.10.2013, ustanovil posudzovanému do funkcie opatrovníka pre konanie Jozefa Potančoka a vzhľadom ku skutočnosti, že rozhodnutie o návrhu záviselo od posúdenia skutočností, na ktoré treba odborné znalosti, súd do konania ustanovil znalca z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvie psychiatria, U.. L. D., ktorej uložil vykonať znalecké dokazovanie pre posúdenie zdravotného stavu posudzovaného a vypracovať písomný znalecký posudok.

Do konania podľa § 35 ods.2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) vstúpil okresný prokurátor Okresnej prokuratúry Brezno.

Ustanovený znalec dňa 28.11.2013 doručil súdu znalecký posudok č. 21/2013, pričom v záveroch znaleckého posudku znalec konštatoval, že posudzovaný Z. M. trpí duševnou poruchou v pravom zmysle slova, a to Reziduálnou schizofréniou s postpsychotickým defektom a abúzm alkoholu. Podľa priebehových charakteristík a doterajšej reakcie na liečbu ide o trvalý stav s nepriaznivou prognózou v zmysle progresie, s defektom osobnosti, ktorá sa liečbou dá ovplyvniť len čiastočne. Posudzovaný v dôsledku svojho stavu nie je schopný dostatočne posudzovať a ovládať svoje konanie, nie je spôsobilý na právne úkony týkajúce sa rozhodovania o majetkových záležitostiach nad 159,-Eur mesačne, o liečbe (najmä o prijatí do ústavnej starostlivosti) a umiestnení do zariadenia sociálnych služieb. Posudzovaný je schopný zaobstarávať si veci bežnej potreby, v dôsledku svojho stavu je schopný postarať sa o svoje osobné veci len čiastočne. Znalec navrhol obmedziť spôsobilosť na právne úkony. Vyjadril sa, že posudzovaný vzhľadom na svoj stav nie je schopný chápať zmysel a účel súdneho konania, neodporučil jeho výsluch pred súdom a ani jemu doručovať písomnosti so súdnym konaním spojené.

Súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 22.1.2014, vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, výsluchom znalca a listinnými dôkazmi obsiahnutými v súdnom spise, a zistil nasledovný skutkový stav:

Na pojednávaní navrhovateľka zotrvala na podanom návrhu. Návrh podala z dôvodu, aby posudzovanému časom mohla vybaviť umiestnenie v zariadení sociálnych služieb. V osobe posudzovaného ide o jej brata, on duševnou poruchou trpí od roku 1994, na kontroly chodí pravidelne, užíval aj lieky. Problém je v tom, že posudzovaný kombinuje liečbu s alkoholickými nápojmi, a preto liečba nemá adekvátny účinok a stav posudzovaného sa zhoršuje. Zlý vplyv na posudzovaného mala aj choroba ich matky, ktorá sa stala imobilnou. Posudzovaný bol zvyknutý na 12 pív denne a dvoje krabičky cigariet, po ochorení matky prišiel o prostriedky, ktoré mu dávala. Následne si peniaze na alkohol pýta od svojho brata, s ktorým žije v spoločnej domácnosti, ten sa ho bojí a skrýva sa pred ním. Bol aj podaný podnet na trestné stíhanie, ktoré bolo zastavené z dôvodu nepričetnosti, ale bola mu nariadená psychiatrická liečba ústavnou formou. Po návrate zo zariadenia došlo k prechodnému zlepšeniu stavu, ale brat sa posudzovaného bojí a finančné prostriedky mu dá. Ona sama už dala posúdiť vhodnosť umiestnenia, žiadosť bola podmienene schválená. Pokiaľ ide o posudzovaného, tento je podielovým spoluvlastníkom rodinného rodičovského domu, iný majetok nemá. Je nezamestnaný, čiastočne invalidný a poberá čiastočný invalidný dôchodok vo výške 159,-Eur mesačne. Ona sama je plne spôsobilá na právne úkony, voči nej žiadne trestné konanie vedené nebolo.

Opatrovník pre konanie poukázal na to, že je švagrom posudzovaného, pozná ho dlhodobo od uzavretia svojho manželstva. V minulosti, v čase keď posudzovaného spoznal, s ním problémy neboli, problémy nastali v 90-tych rokoch. On s posudzovaným je v pravidelnom kontakte, stretne ho raz za týždeň, jeho zdravotný stav pozná. So závermi znalkyne on súhlasí a ako opatrovník pre konanie súhlasí s tým, aby posudzovaný bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony, resp. aby jeho spôsobilosť bola obmedzená. Vyjadril súhlas s ustanovením navrhovateľky za opatrovníka posudzovanému. Navrhovateľka je v súčasnosti v rodine jedinou osobou, ktorá zabezpečuje potreby posudzovaného švagra Z. a ďalšieho švagra E. a ktorá aj svojej matke vybavovala umiestnenie v zariadení. Ak by im ona nepomáhala,

posudzovaný by sa zrejme ocitol na ulici, ich rodina posudzovanému pomáhala aj finančne. Okrem zdravotného stavu posudzovaného je problémom aj jeho konzumácia alkoholických nápojov.

Znalkyňa U.. L. D. v rámci svojho výsluchu uviedla, že na záveroch znaleckého posudku trvá; posudzovaný trpí duševnou poruchou, a to reziduálnou schizofréniou s postprocedurálnym defektom. U posudzovaného je výrazne znížená frustračná tolerancia. Pri pretrvávajúcich reziduálnych bludných presvedčeniach dochádza k chorobnému ovplyvneniu jeho úsudku a kritičnosti a nemusí si byť schopný zabezpečovať svoje potreby, rozhodovať o užívaní liekov, prípadne o nutnosti umiestnenia v sociálnom zariadení a v niektorých majetkových záležitostiach. Stav posudzovaného je dlhotrvajúci, liečbou ovplyvniteľný je len do určitej miery. Ak by posudzovaný prestal navštevovať aspoň ambulatnú liečbu, mohlo by u neho dôjsť k ohrozeniu seba samého, prípadne jeho okolia. Posudzovaný si dokáže svoj príjem rozrátať, ale nie tak, aby mu stačil na mesiac, on sa však snaží nakúpiť si základné potraviny na úvodné fázy časového obdobia. Pokiaľ ide o kontakt posudzovaného s úradmi, znalkyňa sa vyjadrila, že by bol potrebný dohľad druhej osoby, vybaviť si plný invalidný dôchodok je schopný za pomoci ambulatného psychiatra alebo za pomoci blízkych osôb. Posudzovaný bol dlhodobo zvyknutý, že sa mohol spoľahnúť na matku a brata, ak by mu bola odopretá pomoc zo strany rodinných príslušníkov s najväčšou pravdepodobnosťou by sa jeho zdravotný stav zhoršil a opätovne by bol hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení. Ako ďalšiu oblasť, v ktorej znalkyňa považuje za potrebné obmedziť posudzovaného v spôsobilosti na právne úkony, uviedla administratívne úkony, nakoľko je týchto úkonov schopný len v obmedzenej miere. Aj vo vzťahu k finančným prostriedkom korigovala záver znaleckého posudku a odporučila obmedziť spôsobilosť na právne úkony v oblasti rozhodovania o majetkových záležitostiach nad 40,-Eur týždenne, aj s prihliadnutím na požívanie alkoholických nápojov posudzovaným. Posudzovaný si svoje finančné prostriedky dokáže ustrážiť pred tretími osobami, ale nedokáže si ich ustrážiť sám pred sebou.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Brezno poukázala na výsledky vykonaného dokazovania, najmä na závery znaleckého posudku a výpovede znalkyne a mala za to, že sú splnené hmotnoprávne podmienky na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony posudzovaného, a to v súlade so závermi znaleckého posudku a doplnenia záverov podľa výpovede znalkyne.

Podľa § 10 ods.1 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony.

Podľa § 10 ods.2 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

Podľa § 10 ods.3 Občianskeho zákonníka, súd pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti zmení alebo zruší, ak sa zmenia alebo ak odpadnú dôvody, ktoré k nim viedli.

Podľa § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd pozbavil spôsobilosti na právne úkony, alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník

Podľa § 189 a) O.s.p., v rozhodnutí o pozbavení alebo obmedzení spôsobilosti na právne úkony súd určí opatrovníka podľa § 192 tomu, kto bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony, alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená.

Podľa § 192 ods. 1 a 2 O.s.p., súd je povinný postarať sa o to, aby bol ustanovený opatrovník osobám, ktoré ho podľa zákona musia mať. V rozhodnutí, ktorým sa ustanovuje opatrovník, uvedie i rozsah opatrovníckych práv a povinností.

Na základe vykonaného dokazovania, najmä na základe znaleckého posudku vypracovaného súdnym znalcom U.. L. D. súd dospel k záveru, že posudzovaný Z. M. trpí duševnou poruchou, a to reziduálnou schizofréniou s nepriaznivo prebiehajúcou formou ochorenia s chronickou alteráciou osobnosti, ktoré perzistujú napriek prebiehajúcej liečbe. Ochorenie trvá od roku 1994, aktuálny stav sa považuje za trvalý s nepriaznivou prognózou. U posudzovaného bola navyše zistená závislosť na požívaní alkoholických

nápojov. Liečbou sa dá stav posudzovaného ovplyvniť len čiastočne. Podľa záverov znaleckého posudku posudzovaný je schopný robiť len niektoré právne úkony, znalkyňa navrhla posudzovaného obmedziť v spôsobilosti na právne úkony v oblasti majetkových záležitostí nad 159,-Eur mesačne, čo na pojednávaní korigovala na 40,-Eur týždenne s prihliadnutím na skutočnosť, že posudzovaný si vie zadeliť finančné prostriedky len na krátke obdobie. Zároveň znalkyňa navrhla obmedziť spôsobilosť v oblasti liečby a rozhodovania o umiestnení do zariadenia sociálnych služieb. Na pojednávaní znalkyňa rozšírila oblasť, v rámci ktorej potrebuje posudzovaný pomoc tretej osoby, a to v rámci vykonávania administratívnych úkonov.

Na základe takto zisteného skutkového stavu potom súd obmedzil spôsobilosť Z. M. na právne úkony v zhode so závermi znaleckého dokazovania, nakoľko posudzovaný trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná a v dôsledku tejto duševnej poruchy je posudzovaný spôsobilý robiť len niektoré úkony. Dôvodom pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je skutočnosť, že u posudzovaného bol zistený aj abúzus alkoholu. Rozsah obmedzení súd špecifikoval vo výroku tohto rozsudku.

Zároveň súd Z. M. ustanovil za opatrovníka jeho sestru, O. P., ktorá bude oprávnená a povinná za svojho brata vykonávať právne úkony špecifikované vo výrokoch tohto rozhodnutia a v rozsahu, v akom bol posudzovaný obmedzený spôsobilosti na právne úkony. U opatrovníčky súd nezistil žiadne prekážky, ktoré by jej bránili vo výkone funkcie opatrovníka; opatrovníčka zároveň k rukám sudcu zložila sľub opatrovníka.

Podľa § 191 ods. 1 O.s.p. trovy konania platí štát. Ak to možno spravodlivo žiadať, prizná súd štátu ich náhradu proti tomu, o ktorého spôsobilosť na právne úkony v konaní išlo.

Súd ustanovenému znalcovi priznal za podaný znalecký posudok znalečné celkom vo výške 389,14 Eur, z toho 310,74 Eur (vypracovaný znalecký posudok), priznané uznesením zo dňa 19.12.2013 a 78,40 Eur (výsluch znalca na pojednávaní dňa 22.1.2014), priznané uznesením zo dňa 28.1.2014. V zmysle vyššie citovaného ustanovenia zákona súd rozhodol o tom, že trovy tohto konania spočívajúce v znalečnom znáša štát.

S prihliadnutím na závery znaleckého posudku súd vyslovil, že upúšťa od doručenia rozsudku pozbavenému.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne v štyroch vyhotoveniach, prostredníctvom podpísaného súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici. V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej možno odôvodniť len tým, že v konaní došlo k vadám uvedených v § 221 ods. 1 O.s.p., že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, že doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené, alebo že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.